

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8. uri jutraj.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50 „ 2.25 „

Z „Novičarjem“ vred:

za vse leto gl. 7.—
za polu leta „ 3.50 „
za četrt leta „ 1.75 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. — „Novičar“ pa po 2 nov.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglas in opazila se računa po 8 nov vracica v petito; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna sabvala, osumitnice itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piasza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piasza Caserma št. 2. Odpriete reklamacije o proste poštnine.

Resna beseda v resnem trenutku.

II.

Zadnjič že smo naglašali veliko važnost našega mestnega zastopa, izvirajočo iz okolnosti, da se isti povodom deželno-zborskega zasedanja konstituira kot deželni zbor, to je tista skupščina, ki je naloga sklepati deželne postavne.

O priliki, ko presviti cesar skličejo deželne zbere, preosnuje se mestni zastop tržaški v deželni zbor in temu deželnemu zboru predseduje vsakokratni župan v lastnosti deželnega glavarja. Dočim se mestni zbor bavi le z administrativnimi zadevami, ima deželni zbor nalogo sklepati deželne postavne. Načrte za te postavne mu predlaga ali mestna delegacija, kojej v tem slučaju pripada delokrog deželnega odbora, ali pa vlada.

Povdarjali smo v poslednjem našem članku, koliko je vredna že pri zgolj administrativnih zadevah poštena, vestna in energična opozicija in rekli smo, da so doslej tirali tako opozicijo le slovenski zastopniki okoličanski. Še bolj potrebna, in pri takšnjih razmerah, kakoršne vladajo sedaj v Trstu, celo nezogibno potrebna je opozicija pri posvetovanjih o zakonskih načrtih — pri sklepanju zakonov. Mej zasedanjem deželnega zbora se še podvoje dolžnosti poslancev okoličanskih. Oni morajo čuvati, da se kar slepo ne sklepajo postavne, ki ne odgovarjajo obstoječim gospodarskim in političkim odnosom. Oni se morajo upreti v svojo odločnostjo, da ne zadobe postavne veljave sklepi, ki lahko postanejo pogubni za vso okolico ali morda vso občino tako v gospodarskem kolikor v političnem pogledu. Res je, da deželnozborni sklepom treba cesarskega potrdila, a do tega potrdila pride skoro vsakokrat, ako ni nikogar, ki bi opozarjal vladu na nevarnosti, ki utegnejo nastati iz dotičnega zakona. Pomisliti moramo, da je le od vlade zavisno, ali zadobi kak zakon cesarsko potrdilo ali ne; ona predlaga Njegovemu Veličanstvu zakone v potrdilo in kakor nasvetuje ona, tako se zgodi navadno.

In ravno v tem pogledu razvijajo lahko naši poslanci prav vspešno delovanje. Naši poslanci sicer ne morejo preprečiti — ker so v nezadostni manjšini — tega ali onega sklepa, ali postavljati se morejo po robu, da s tem opozore vladu na nedostatke in krivice, koje skriva dotični načrt bodisi za vso občino ali pa za nje slovenski del. Zgodilo se je tudi res že večkrat, da se je odreklo cesarsko potrdilo sklepom deželnega zbora tržaškega in zgodilo se bode v prihodnje še pogostejše, ako bodo naši bodoči poslanci umeli svojo nalogo, ako bodo primernim naglasom izražali svoje pomisleke, ako bodo umeli pridobiti svojim besedam primerno veljavo. Pred vsem moramo torej gledati na to, kake poslance pošljemo v deželni zbor. Glavne lastnosti, koje morajo imeti naše poslance, so nastopne: poštenje, narodno mišljenje, temeljito poznavanje krajevnih razmer, oziroma potreb prebivalstva v vsakem pogledu, požrtvovalnost in nevtrajljivost.

O poštenju ne govorimo, ker to se ume samo ob sebi. Iskreno narodno mišljenje pa moramo naglašati posebno pri naših poslancih, kajti njim je dolžnost, da stoje na čelu v težki naši borbi za političke in narodne pravice mestnih in okoličanskih Slovencev, da si ohranimo dragoceni zaklad, kojega smo podedovali od naših prednikov in kojega moramo ohraniti našim potomcem: jezik naš, običaje naše, narodnost našo.

Temeljitega poznavanja potreb prebivalstva ne smemo nikakor pogrešati pri naših poslancih. Kako naj se upirajo nevarnim sklepom, ako sami ne vedo, kaj hočejo; kajti ne zadošča, da naši poslanci le trde, da to ali to ni prav in primerno, ampak morajo tudi dokazati na jasn način, zakaj ni prav, in povedati, kako bi bilo bolje. Z jedno besedo: naši poslanci morajo biti vsak trenutek pripravljeni, da stavijo svoje lastne nasvete in predloge, ali da predlagajo v posebnih slučajih po njih samih izdelane zakonske načrte. A v to treba temeljitega poznavanja vseh razmer.

Požrtvovalnost in nevtrajljivost sta tudi lastnosti, koji ne smemo pogrešati pri naših poslancih. Uprav le tožnje mestne seje so dokaz, da znači poslanstvo tržaško za vsakega okoličana — mučeništvo. Tu treba jeklene volje in železnih živcev; kdor nima teh, mora omagati. Nasprotna stranka nam je napovedala boj do noža in tej bojevitosti odgovarja vsa nje brutalna taktika. A tej brutalni taktiki mora odgovarjati pogum naših poslancev: kolikor hujši je njih pritisek, toliko izdatnejši mora biti naš odpor. Dá, srditost je narasla že tako, da slovenskemu poslancu kmalo ne bode zadoščalo moralno junaštvo, ampak oborožiti se bode moral tudi osebnim junaštvom.

Vidite torej, dragi čitatelji, da je poslanska butara velika, težavna butara. Dolžnosti poslancev, zastopajočih slovensko okolico tržaško, so velikanske in isto tako velika je njihova odgovornost.

Kakova pa je dolžnost volilcev? V prvi vrsti ta, da si izberejo poslance, ki bodo odgovarjali v polni meri vsem zahtevam, kakor smo jih načrtali gori. Dolžnost volilcev je, da se zavedajo svojih lastnih koristi, da pridejo do spoznanja, kje so njih prijatelji in kje nasprotniki; da se drže trdno tega, kar so spoznali za pravo in dobro; da od tega svojega prepričanja ne odstopijo niti za las, ako bi jim tudi kdo obetal kako malo materjalno korist v ta namen. Poštenje v navadnem življenju je lepa lastnost; a ne le v navadnem življenju, ampak tudi političko poštenje časti človeka tako, da moramo reči, da ni poštenjak tisti, ki se pokaže vetrnjaka in breznačajneža v političkem življenju. In kako pokažemo najboljšo svojo političko in narodno moštvo? Gotovo s tem, ako si izberemo za zastopnike može, o katerih pravi naša vest, da so vredni našega zaupanja in da so sposobni vspešno delovati za javni blagor. Iz kratka: volitve so najprimernejša prilika, da pokažemo pred vsem svetom svoje moštvo, svoj značaj in svoje poštenje. Volilec, ki je premagal pogumno vse skušnjave, ki se ni dal

preslepiti niti z besedami, niti z žuganjem, niti z vinom niti z denarjem — tak volilec je poštenjak, pred kojim moramo sneti klobuk raz glavo.

Nasprotno pa je volilec, ki je za polič vina ali za bori goldinarček prodal svoje prepričanje, svojo vest in svojo lastno korist, žalostna prikazen, koji moramo odrekati vsakatero spoštovanje. Volilec, ki prodal svoj glas v svojo in svojega rodu pogubo, je pač podla duša, ki ni vredna, da bi se jej dobro godilo. Tako pravi tudi postava, kajti ona ne kaznuje samo tistega, ki kupuje glasove, ampak tudi tistega, ki jih prodaja.

Od poslance zahtevamo po vsej pravici, da je mož na svojem mestu, a od volilca smemo zahtevati po isti pravici, da si izvoli pravega poslanca. Prvo besedo imajo volilci, drugo še le poslanci.

Bodimo torej poštene, varujmo svojo poštenje! A ne le sami bodimo poštene, ampak vsak izmed nas skrbi, da ostanejo poštene tudi drugi, ki so morda nekoliko bolj omahljivi ali zato, ker so nevedni, ali pa zato, ker jih tare revščina. Z ozirom na že zapričeto agitacijo naših nasprotnikov pozivljamo v tem resnem trenutku vse zavedne može po tržaški okolici, da bdijo in čuvajo, da ne bi jim grdi peklenšček zasejal ljuliko — ko so oni morda spali. Poučujte ljudstvo in nadzorujte je, da je ne vjame v svoje zanjke zviti nasprotnik! Vsakdo bodi na svojem mestu, vsakdo vrši svojo dolžnost!

Prihodnjič rečemo še dve tri o važnosti tržaških volitev glede na vso državo ter o važnejših predlogah, s kojimi se bode pečati prihodnjemu deželnemu zboru tržaškemu. —

O falzifikatorju „Slovenčevem“.

II.

Zadnjič smo pojasnili bistvo ali jedro naše polemike s „Slovenčevim“ sotrudinikom „Liga + 1“ ter zajedno sumarično ali skupno označili lastnosti pisanja tega dopisnika in člankarja; tu nam je posebej podati nekoliko zgledov te pisave, katera je toliko drzna, da pači obliko nasprotnikovih stavkov, mu izmišlja celó stavke, in na podstavi vsega tega mu meče v obraz najhujša očitanja.

Najprej se nam je povrnilo k zgodovini jedne že dokazane mu falzifikacije v navajanju nasprotnikovih stavkov. V posebni sestavi 1. članka proti našem nasprotniku („Ed.“ 16. nov. 1892.) smo poleg moralnosti Grkov in Rimljanov v določenih njih dobah navedli tudi moralnost Slovanov ter o poslednjih izrekli ondi tudi naslednje stavke: „Mi imamo zgodovinska spričevala iz poganskih in krščanskih vekov, katera kažejo, da so Slovani živeli tudi v poganstvu tako čisto moralno, da so se jim tuji narodi le čudili. O Slovanih bi torej niti ne veljala trditev „Slovenčevega“ dopisnika, kakor da bi bilo treba še le krščanske vere ali cerkve, da bi živeli narodi moralno. In moralno so živeli v prvih vekih ljudovlade tudi Rimljani in drugi poganski narodi. Ali vrnimo se h krščanskim dobam, in tu vidimo, da so Slovani bili že kristijani,

specijalno kristijani v kat. smislu, a so vendar poginjali v dobah krščanskih, ko so živeli torej še bolj moralno, nego so mogli živeti v dobah svojega poganstva.“

Že samo iz teh stavkov, kakor smo potem dokazali še v posebnem odgovoru („Ed.“ 17. dec. 1892.), je razvidno, da smo govorili le o relativnosti moralnosti raznih, torej tudi slovanskih narodov v raznih, specijalno poganskih in potem krščanskih dobah.

In kaj je napravil naš nasprotnik iz naših stavkov? Dal jim je naslednjo obliko: „Slovani so tudi v poganstvu živeli čisto (?) moralno. O Slovanih niti ne velja trditev, kakor da bi bilo treba še le krščanske vere ali cerkve, da bi živeli narodi moralno.“ Mi smo očitali našem ligasu izpremembo oblik samo v poslednjem stavku, rekši, da je postavil pogojivni za naznanivni naklon, s drugimi besedami, da je zapisal: „O Slovanih niti ne velja trditev“, namesto: „O Slovanih bi torej niti ne veljala trditev...“

Ta izprememba je silno važna, ker je naš nasprotnik izvajal iz nje, kar je hotel, Pisal je namreč takoj za temi izpremenjenimi besedami: „Edinost“ torej trdi dalje, da obstanek naroda ni odvisen niti od vere, niti od cerkve, niti od moralnosti krščanske!!“ In po nekaterih skokih je prišel celó do tega, da nam je očital — heroizjo. Za to besedo je še pristavil: „To prepričanje, ta nazor je — blasfemija“

Ta za poštenega katolika strašna očitanja je on napravil jedino s pomočjo popačenega teksta naših stavkov. In ko smo ga mi zaradi tega imenovali falzifikatorja in pozvali ga odločno, da naj popravi to falzifikacijo, izvršil je to po svoje. Navedel je res doslovno naše besede: „O Slovanih bi torej...“ (do besede:) moralno.“ Potem pa pristavlja: „A mi smo to citovali: „O Slovanih niti ne velja“, spustili smo besedici „bi“. Zato smo mi falzifikatorji, kakor nas ljuba „Edinost“ na nabrojnih mestih imenuje. „Edinost“! Ti si rabila pogojivni naklon, t. j. izrazila si svojo „bescheidene Behauptung“. Skromna trditev pa se rabi dostikrat kot — najodločnija trditev. V tem smislu smo jo brez krivice vzeli, tembolj ker je ono mesto ironično, ker vsi dotični članki „Edinosti“ imajo namen, narodnost kot neodvisno dokazati od verskih resnic kot takih, t. j. od bistva cerkve.“

Te besede smo doslovno in v celoti navedli, da bi zabeležili novo metodo, uvedeno pri nas Slovenceh, in da bi čitatelji, ki se umejo na literarno poštenost, razvideli sami podlost pisave našega nasprotnika.

On se izogiblje svoji literarni pregrehi s tem, češ, da „skromna trditev pa se rabi dostikrat kot — najodločnija trditev“. V pogledu zlasti na ta izgovor smo rekli zadnjič, da se vede nedostojno, kakor kaka klepetulja... Tu namreč vendar ne gre izgovarjati se s tem, ali se rabi skromna trditev „dostikrat“ ali pa malokrat kot najodločnija trditev, ampak gre jedino za važen konkretni slučaj, in naša sestava, kakor dokazano, kaže odločno nato, da smo mi govorili v relativnem smi-

sta o moralnosti Slovanov v poganskih dobah, ko smo kazali na višo stopinjo njih moralnosti v krščanski dobi. In ta sestava odločuje! Naš nasprotnik se ni dal z našim posebnim odgovorom poučiti, da smo govorili le o posebnih stopinjah, ne pa o absolutnosti moralnosti drugih, kakor posebe slovanskih narodov v poganskih dobah in potem v krščanski in katoliški dobi. Ta njegova trdovratnost se dá razlagati jedino s tem, da nam je očital herezijo, blasfemijo, torej hude reči, in ko bi priznal svojo falzifikacijo, moral bi preklicati tudi taka očitavanja. To bi menda bila prevelika blamaža za takega nezmožljiveca, kakoršen hoče gotovo biti naš ligaš.

A najlepše pri našem pozivu, da naj popravi svojo falzifikacijo, je pa to, da smo mu bili mi odpustili sami jedno falzifikacijo pri istih stvarkih, ker smo menili, da iz naše drugačne sestave in iz dokazovanja te sestave pripozna sam svojo zmoto, če ni združena s hudobijo. Mi smo namreč sami pisali o relativni moralnosti Slovanov v poganskih dobah, zabeleživši že navedeni članek: „Mi imamo zgodovinska spričevala iz poganskih in krščanskih vekov, katera kažejo, da so Slovani živeli v poganstvu tako čisto moralno, da so se jim tuji narodi le čudili.“ Tu je jasno povedano, da so bili v onih dobah Slovani na taki stopinji moralnosti, da so se jim tuji narodi le čudili; niso bili torej absolutno moralni, tudi ne tako moralni, kakor pozneje v krščanski dobi, a vendar toliko, da so se razlikovali od moralnosti drugih narodov, in da ravno zaradi tega so se jim čudili tuji narodi. Kje je torej tukaj trditev o absolutni moralnosti? Kje je tu tista „bescheidene Behauptung“, tista „skromna trditev“, s pomenom najodločnejše trditve? No Vi, Vi ste jo napravili tako s tem, da ste „Slovenčevim“ čitateljem falzifikovali tudi ta naš stavek, spremenivši ga v absolutno trditev: „Slovani so tudi v poganstvu živeli čisto (?) moralno“; izpustili ste besedico „tako“ in ves konstitutivni stavek: „da so se jim tuji narodi le čudili.“ To je torej nova, še ne očitana falzifikacija, mnogo hujša, nego pri stavku, pri katerem se je zamenil pogojivni z naznanivnim naklonom.

In obe ti dve falzifikaciji je navedel naš nasprotnik z znamenji, kakor da bi bili pristno naši! To je nova metoda za polemiko z nasprotnikom in tudi nova metoda, s katero se slepe čitatelji in pri listih tudi — uredniki, ako preveč zaupajo takim sotrudnikom, kakoršnega se je pokazal naš ligaš.

S tem, da je hotel on po svoje tolmačiti naše stavke, vzel si je pravo „brez krivice“, — kakor trdi on —, da je izpremenil iste naše stavke. Nikjer v učenem, literarnem in niti ne v publicističnem svetu si niso prijavljali doslej prava, da bi padili, pretvarjali tuje besede in stavke, pa jih navajali kot pristno tuje, vzete pri tem ali onem avtorju. Naš ligaš pa si jemlje to pravo. Vprašali bi ga: Kaj bi storili z njim, ko bi na isti način pačil stavke svetih pisem? In on gotovo pripada k teologom, torej vé, kaka obsodba bi ga čakala vsled takih falzifikacij, on, ki daje takó rad pridevke herezije in blasfemije. In ta teolog kvari stavke in njih smisel ter izvaja iz njih najhujša očitavanja v listu, ki hoče biti „katoliški“, ki ga čitajo z večine duhovniki, v kateri pišejo svečeniki, in o katerem trdi, da je celó organ Ljubljanskega knezoškofa. Kako odgovornost bode imel nasproti vsem tem faktorjem, če tudi je pisal proti „liberalnemu“ listu!

No, mi smo navedli doslej prav za prav še le jedno falzifikacijo, zagrešeno v dveh skupno navržčenih stvarkih, v jednom in istem smislu, s katerim se nam je očitala herezija in blasfemija. O drugih falzifikacijah pa v prihodnjic.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V fabriki, v koji se snuje nova večina za državni zbor, jelo se je zopet gibati. Grof Taaffe je že prijavil novi, spremenjeni in od cesarja potrjeni program načelnikom treh velikih klubov, in ti načelniki ga prijavijo članom teh klubov — kakor se čuje — v soboto, a v nedeljo se razglasi program.

Dunajski poročevalci uglednega poljskega časopisa „Dziennik Polski“ imel je s poslancem dr. Ferjančičem pogovor o političnih težnjah slovenskih ter je vsebino tega pogovora priobčil v svojem listu. Dr. Ferjančič je mej drugim rekel: Naš narod nima državne preteklosti, bodočnost njegova pa je mogoča samo na podlagi ustave. Pred kakimi dvajsetimi leti bilo je v nas živahno gibanje za združitev vseh slovenskih pokrajin, za zjedinjeno Slovenijo. Ta stvar je stopila v ozadje in rodoljubi delujejo zlasti na povzdigo ljudske izobraženosti in izvršitev ravnopravnosti, kar bo omogočilo doseči prej imenovani smoter. Dr. Ferjančič našel je potem na drobno vse težnje gledé ravnopravnosti v šolah in uradih ter na vprašanje poročevalčeve po političnih smotrih rekel: Slovenci so pravi in odkriti srčni prijatelji vseh drugih Slovanov in nimajo zoper noben slovanski narod averzije. Najsrčnejša je vez s sosednimi Hrvati in Čehi, že radi skupnosti političnih interesov. Vzlic temu pa ne moremo posebno simpatizirati z državnopravnimi tirjavami teh narodov. Ako bi oni dosegli svoj cilj, pogubilo bi se njih simpatije za nas in mi bi ostali brez pomoči, kakor so Slovaki, odkar se je ocepila Ogerska. Vzlic temu opazujemo uspehe obeh narodov z najtoplejšimi simpatijami. Tisti hip, ko dosežemo doslovno izvršitev § 19. drž. osnovnih zakonov, nam tudi državnopravna samostanost Čehov in Hrvatov ne bo več nevarna. Gledé avtonomije kraljestev in dežel rekel je dr. Ferjančič, da bi bila prevelika avtonomija Slovencev — izvzemši Kranjsko — le v škodo. — O politični taktiki rekel je dr. Ferjančič, da se slovenski državni poslanci drže zvesto Hohenwartovega kluba, ker se jim vidi sodelovanje z neslovanskimi zastopniki enakih interesov najboljša garancija za njihove interese. Tudi o stališči Hohenwartovega kluba v bodoči večini izrekel se je dr. Ferjančič jako ugodno, gledé vnanje politike pa je rekel, da goje Slovenci prijateljska čutila tudi za najmočnejši slovanski rod, za Rusje, da pa je to brez politične podloge in če naši nasprotniki nam kaj takega očitajo, tako je to nedostojno o brekovanje vedno lojalnih in cesarju udanih Slovencev, katerim je omogočen razvoj samo v okviru habsburške monarhije. Vneti pač nismo za trojno zvezo, vzprejememo jo pa kot garancijo miru. — Konečno tožil je dr. Ferjančič o škodljivem počenjanju klerikalne frakcije v narodnem oziru. — „Dziennik Polski“ pravi, priobčujoč ta interview, naj bi poljski poslanci razvoj in napredek Slovencev spremljali z največjo pozornostjo.

Poslanska zbornica. V seji dne 28. januarja nadaljevala se je razprava o ministerstvu za pouk in bogoslužje. Gosp. minister Gautsch je bil takrat nenavadno točen, kajti oglašil se je v tej seji prvi, da odgovori prvim trem govornikom iz poslednje seje. Zavračal je posl. Schlesingerja, ker je imenoval profesorje na visokih šolah razdiralce vere v Boga. Taka očitavanja ni smeti izrekati, zlasti pa ne tako na spleh. — Na to se je gospod minister obrnil do izvajanj posl. Treuinsfels, ki se je kaj krepko in odločno potegnil za versko šolo. Kar se tiče

nazorov o nalogi ljudskega šolstva gledé na pravno-versko vzgojo, soglašala minister popolnoma s poslancem Treuinsfelsom. Naučni upravi je gotovo dolžnost skrbeti za versko-nravno vzgojo in preiskovala bo vsikdar vestno, ako jej pridejo pritožbe v tem pogledu. Na zahtevo imenovanega poslanca, da bodi učitelj vsikdar iste vere kakor učenci, odgovoril je naučni minister približno nastopno. G. minister priznava rad, da je v tem soglasju gledé na vero važen pedagoški moment in se je pri spremembah šolskega zakona odredilo potrebno, da se pri velikem delu naših šol doseže to razmerje. Sedaj imamo v Avstriji več nego 17.000 javnih ljudskih šol. Mej temi je kacic 8000 jednorazrednice, na katerih sta učitelj in voditelj jedna in ista oseba. Na vseh teh šolah je faktično tako razmerje, kakoršno si želi posl. Treuinsfels. A ne glede na to obstoji tako razmerje na veliki večini šol po vseh deželah. Sicer pa veljajo pri nameščanju učiteljev tudi določila državnih temeljnih zakonov, glasom katerih so vsem državljanom jednako pristopne državne službe. — Na izvajanja moravskega poslanca Svobila rekel je g. minister, da ni res, da bi bilo češko šolstvo na Moravi v rokah najhujših sovražnikov naroda češkega. — Posl. Salvadori pritoževal se je v prejšnji seji o ponemčevanju namenih v Južnem Tirolu, koji se hočejo doseči s tem, da se trosijo velike svote za nemške šole. Gosp. minister je seveda po vsoj svoji moči zagovarjal nemške šole. — Odgovarjajoč poslancu Lichtensteinu, rekel je g. minister gledé znamenja sv. križa v šoli, da je naučna uprava že izrekla načelo, da morajo otroci napraviti križ pred molitvijo in po molitvi, pred in po šoli. — Za ministrom se je oglašil konservativni posl. Zallinger, ki je precej ostro prijel ministra. Ker se je minister izrekel zoper načelno premembo šolskega zakona, zagrozil mu je Zallinger, da njegova (poslančeva) stranka bode vedela kaj jej je storiti, ako se ta prememba kmalu ne izvrši. Liberalci bi sicer hoteli ohraniti sedanje stanje, a motijo se, meneči, da jim je kaj koristila brezverska šola. Ta šola je v korist le socijalističnim strankam. Po takem je verska šola jedino sredstvo, ako hočemo udušiti socijalizem; šolsko vprašanje pa more rešiti jedino svoboda pouka. — Posl. Kozlovski se je potegnil za negovanje modernih jezikov na srednjih šolah, znižanje šolnine in večjo estetično naobrazbo. — Posl. Spinčič je rezkimi besedami slikal šolske razmere na Primorskem. Glasoval bo proti proračunu naučnega ministerstva, ker ne dovoli sredstev taki upravi, ki porablja novce za raznarodovanje. Spinčičevemu govoru — kojega prinesemo v celoti, kakor hitro nam dospe stenografski zapisnik — pritrjevali so živahno njegovi somišljeniki. — Posl. d. Byk toži, da ni več pravega soglasja v mišljenju mladine in tudi estetična naobrazbenost je nedostatna. Govornik je zavračal princa Lichtensteina napade na žide, češ, da so načela židovske vere istotako kristalno-čista kakor vsake druge vere. Na to je govoril posl. Adamek o srednješkolskih razmerah mej Čehi in posl. dr. Fournier je protestoval proti napadom posl. Schlesingerja na vseučilišne profesorje.

V ponedeljek je bila zopet seja. V tej seji je odgovoril ministerski predsednik grof Taaffe na interpelacijo Bianchinijevo radi proganjanja hrvatskega kluba v Dalmaciji. Rekel je, da sti okrajni glavarstva v Metkoviću in Imoski postopali po določilih občinskega reda. Na interpelacijo posl. Gessmanna radi iztiranja časnikarja Jeralla iz Gorice, je rekel, da se Jeralla ni iztirjal, ker je dotični odlok razveljavilo namestništvo tržaško.

V večerajšnji seji se je nadaljevala in zaključila razprava o proračunu naučnega ministerstva; o tej seji spregovorimo prihodnjic nekoliko.

Vnanje države.

Nemška vlada išče pomoči pri papežu v prilog novi vojaški predlogi. General v Loe dobil je namreč nalogo čestitati sv. očetu o škofovskem jubileju, zajedno pa naj bi porabil to priliko, naprositi poglavarja katoliške, da bi cerkve uplivalna predstojnike katoliškega centra, da bi ta skupina v nemškem parlamentu glasovala za imenovanje predloga.

Italijansko ministerstvo doseglo je vendar toliko, da se je razprava o sleparstvih pri italijanskih bankah odložila za tri mesece.

Angleški kabinet deluje neumorno v zadevi samouprave Irske. Občudovati je le čvrstost nad osemdesetletnega Gladstonea. Nedavno je predsoval je ministerskemu svetu, ki je trajal nad 5 ur in se je bavil z gori omenjeno zadevo. —

Včeraj se je zopet sešel angleški parlament. Prestolni govor naglašja, da živi Anglija z vsemi državami v mirnih odnosih ter objavlja ob jednom, da pride v tem zasedanji najprej na vrsto zakonski načrt o samoupravi Irske.

Na otoku Havaj je nastala revolucija. Uporniki so pregnali kraljico in se je ustanovila provizorična vlada. Ta provizorična vlada se bode pogajala z Zjedinenimi državami američanskimi za združenje.

Različne vesti.

Našim čitateljem. Radi preobilice gradiva smo morali tudi denes izpustiti podlistek. Presimo torej naše čitatelje, da nam to oprostite blagohotno.

Sv. maša zadušnica za pok. nadvojvodo Rudolfa darovala se je prevčernim v cerkvi sv. Antona starega. Pri maši je bil tudi njegova ekscelencna namestnik Rinaldini.

Pogreb pok. prof. Marna je bil veličasten in dostojen odličnega moža. Pogreba so se udeležila razna ljubljanska društva in ogromna množica ljudij, na grobu pa je ganljivo govoril gosp. prof. Levec.

Odlikovanje. Veterana mej kranjskimi notarji in predsednika notarske zbornice kranjske, g. dr. Jarneja Zupanca, odlikovalo je Njegovo veličanstvo podeljenjem viteškega križca Fran Josipovega reda. Veseliti se moramo na tem odlikovanju, kajti odlikovanec je stal vsikdar v prvi vrsti mej borilci za pravico naroda slovenskega.

Imenovanje. Namestni Primorski je imenoval tehnika Viktorja Krala c. kr. stavbenim praktikantom.

Avdijenca. Njegovo veličanstvo je vsprejelo v avdijenci policijskega svetnika tržaškega Kristofa Busicha.

Osebnost. Višji poštni upravitelj Ludovik Fuchs je šel v pokoj. Tem povodom so mu podelili naslov cesarskega svetovalca.

Koroške Slovence je zadela bridka izguba: v Lopaljvasi je umrl za legarjem župnijski upravitelj dr. Matej Lutman. Pokojnik je bil vzoren duhovnik in odločen narodnjak.

Posl. Spinčiča govor v poslanski zbornici je silno razdražil živce našemu „Independenteju“. V razburjenosti svoji trdi, da vse skupaj ni res, kar je trdil g. Spinčič o proganjanju onih učiteljev okoličanskih, ki se slopo ne pokore italijanski gospodi; da ni res, da bi Tržačani hoteli italijančiti okolico, pač pa je res, da si ti učitelji hujšajo najhujše vrste, zasmehujoči „pravične“ odredbe magistrata. Kako bi bili strmeli v zbornici — vskliku „L'Indipendente“ —, ako bi se bil našel kdo, ki bi razkril vse te resnice. Ali nikogar ni bilo, ki bi bil povedal, da se v Trstu nikomur niti ne sanja, da bi hotel koga raznarodovati; nikogar ni bilo, ki bi bil povedal, da

mesto tržaško le odbija provokacije tistih agitatorjev, koji žalijo „narodna prava pokrajine“. Niti gosp. poslanec Burgstaller ni planil kvišku, kakor bi bila njegova dolžnost. „Gospod posl. Burgstaller — to so besede „Independenteja“ — imel je najbrže druga popravi. Ta veliki zagovornik italijanske narodnosti se spomni svoje delavnosti le takrat, kadar treba peti lastno hvalo v predalih „Mattinovich“. Takrat ima vsa usta polna v obrambo italijanske narodnosti. Kadar pa treba zavračati v zbornici slovenske impertinence, takrat pa molči previdno? — Mi seveda ne bomo zagovarjali g. Burgstallerja: naj se le poravnata z „Independentejem“ kakor vesta in znasta. A tudi „Independentejivih“ laži, kolikor so naperjene proti tržaškim Slovincem, menda ne treba posebno zavračati, saj govore poslednje seje mestnega sveta naglas, kdo proganja in kdo je proganjen, kdo laže in ova po krivici in kdo se slednjič — to je že tako usojeno vsaki laži — blamira. Allzuacharf macht schartig — o tem so se prepričali radikalna gospoda uprav te dni in to spoznanje je menda napravilo primeren utis tudi na g. Burgstallerja, da je lepo in previdno močal. Sicer pa smo uverjeni — ker poznamo tega gospoda —, da se bode tudi v tem slučaju „nazaj koncentriral“ pred napadi „Independenteja“: pobijal bode pri prvi priliki resnico, došlo iz Spincičevih ust. Doslednost in srčnost ništa prirojena vsakomur.

„Soča“. Že v dveh številkih nam pripovedujete o insinacijah, žaljivih za Vas, a žal, da nam ne poveste ob jednem, v kateri številki „Edinosti“ je bilo ditati ali pri katerem zboru ali shodu so se izrekle take insinuacije. Kajti le na tak način in s kompetentne strani izgovorjena sumničnja morejo služiti v podlago napadom, kakoršne ste Vi blagoizvolili napisati proti celi vrsti tržaških Slovincem. Vi pravite sicer, da pri tem niste mislili na rodo ljube, ki se zbirajo okolo našega lista, a to nam ne zadošča, kajti vse tržaško občinstvo — slovensko namreč — tolmačilo si je Vaš prvi napad tako, kakor da je naperjen proti tem gospodom. Kamorkoli smo prišli, klicali so: glejte, kako Vas je „Soča“ prijela! Zato moramo le obžalovati, da je „Soča“ govorila tako nejasno in dvoumno. Za mrebitna govoričenja v privatnih krogih pa nikakor ni odgovorna javnost. Tudi do naših ušes došla so parkrat taka sumničnja, ali smatrali smo jih kot taka, in niti od daleč niso mislili na to, da bi na njih podlagi kovali napade proti Vam. Ni-li to lojalno?! — Ko smo rekli, da sploh nihče ne misli izpodbiti stališča g. poslancu Nabergoju, govorili smo — to se razume ob sebi — v imenu tistih, koji jedini imajo moč v rokah in ki so v prvi vrsti poklicani odločevati o mandatu, kojega ima sedaj v rokah g. poslanec Nabergoju: mislili smo na naše politično društvo „Edinosti“, ki ima mej svojimi člani Slovence in Hrvate, in pa na mestne in okoličanske volilce sploh. A Vi ste se zatekli po argumente, naperjene proti naši trditvi v vašem drugem napadu, v Pulji, v uredništvo lista, s kojim nimamo nikakih zvez, na kojega se nikdar sklicevali nismo, kije privatna last jedne privatne osebe in katerega lista urednik niti član ni našemu političnemu društvu. Ali naj smo mi odgovorni za vse to, kar pišejo drugi?! — „Soča“ odklanja naše nauke. Tega ni bilo treba, kajti nam gotovo ni namen, jej usiljevati svoje nauke. A pomisli naj, da mi pišemo za javnost, zbegano že do skrajnosti po žalostnih naših odnošajh sedanjih. Noradi in le prisiljeni v to moramo konstatovati, da so neslovenske tendencije izvestnih krogov — slovenskih in neslovenskih — res že dosegle, da so se v jednom, četudi malem delu našega priprostega ljudstva razširili nekako čudni nazori — da ne rabimo huj-

šega izraza — o narodu hrvatskem in njega voditeljih v Istri. Tako smo čuli nedavno v javnem lokalu moža, ki nekaj reprezentuje, ko je vskliknil nekako srditostjo: „Tisti prokleti Hrvatje!“ To so zelo nevarni in usodepolni pojavi, kojih ne smemo prezirati, ako nam je res pri srcu narodna bodočnost naša v deželi istrski, kjer je vspelnemu delovanju prvi pogoj — conditio sine qua non — sporazumljenje in soglasje mej Hrvati in Slovenci. Takim pojavom se moramo upreti z vso odločnostjo. Zlasti pa moramo protestovati proti temu, ako kako glasilo — če tudi nena menoma — z nepremišljeno pisavo širi mržnjo do bratskega nam plemena hrvatskega. Ponavljamo Vam, da slovenske liste čita tudi nerazsodna masa, ki si kaj rada krivo tolmači vsako, sicer morda nedolžno opomnjo. — „Soča“ nam daje razumeti, da naj se ne vtikamo v stvari, kojih ne umemo. Ne umemo?! Primojruha — to je ponosna beseda! No, na to bi se dalo odgovoriti, da ni bilo na škodo goriški „Soči“, ako se je kedaj oglašil naš list o goriških razmerah, kar se pa nikakor ne more reči o postopanju goriške „Soče“ proti nam v poslednjih dveh številkih. In če je že res, da mi ne razumemo goriških stvari, je pa tudi res, da istotako ona ne ume tržaških razmer. To je res čudno: „Soča“ noče vsprejemati naukov od nikogar, dajala pa bi jih rada vsakomur! Kar strmeli smo čitajoči trditev, da se je dal „Rinnovamento“ speljati na led. Ker vemo, da ta list sedaj ureduje mož, kojega smemo šteti mej najnadarjenejšje časnikarje na Primorskem in o kojem je težko misliti, da ne bi imel lastnih nazorov, moramo že počakati, da „Il Rinnovamento“ sam izjavi, ali je pisal članek o volilskem shodu g. poslancu Nabergoju iz lastnega nagiba, ali pa so ga morda najeli v to tisti gospodje tržaški, kojim je „Soča“ odpovedala svojo milost? Sicer pa je jako čudno, da je prišla za vrat ljudij, ki niso črhili niti besedice, iz koje bi se dalo izvajati kako nasprotstvo proti gospodu Nabergoju, a proti listu, izhajajočem v nje bližini ali morda celo v nje družini in ki je res napal g. Nabergoja, ne najde grajačoče besede, ampak ga še opravičuje s tem, da pravi, da se je dal speljati na led. Dvomimo, da bi bilo to zelo častno za uredništvo „Rinnovamenta“. — „Soča“ piše v svoji 4. številki: „... pripravljene smo tudi jasneje govoriti...“ In v 5. številki: „... govorili bomo tudi javno, ako bo treba...“ In potem: „... Na Primorskem potrebujemo sloge, a ne takšne, kakor je vladala doslej...“ — Kaj pomenja to dvoumno in tajnostno namigavanje? Kaj naj si misli o nas nerazsodno ljudstvo? Tudi iz takih namigavanj nerazsodni čitatelj lahko izvaja — insinacije! Sicer pa: tudi mi vemo mnogo in bi lahko govorili o kričočih dogodkih iz najnovejših dni, koji dogodki vnovič in v polni meri opravičujejo nezadovoljnost našo se sedanji razmerami, dogodki, ki pričajo, da se z odličnih strani ne spoštujejo niti razsodbe kazenskega sodišča, ako se glase v prilog kakemu slovenskemu poštenjaku, dogodki, nad katerimi bi strmel tudi „Soča“. Ali mi molčimo, ker moramo molčati, da ne bi grozno trpeli posamičniki. Kajti mi si nikakor ne želimo da se ponovi mej nami Spincičeva osoda. Prav ima „Soča“, da treba umeti stvari, predno se piše o njih. — Iz kratka: „Soči“ je bilo svobodno pisati kakor je hotela in mi bi bili gotovo žadnji, ki bi se bili izpodtikali na tem, ali nas naj bi bila pustila pri miru, kakor smo pustili minjo.

Še par besedi o „insinacijah“. „Soča“ naj pomisli vender, ali ni uprav njeno sedanje postopanje tako, da kar izzivlje različna domnevanja. Ljudje se ne čudijo toliko, da nas je „Soča“ napala, ampak čudijo se, da nas je napala ravno v tem trenutku. — Nas li razumete?

Veliki ples „Slovenske Čitalnice“ bode nočoj. Ni dvomiti, da se bode ta ples tudi letos — kakor prejšnja leta — odlikoval po obili udeležbi se strani častitih članov, kakor po živahni zabavi in eleganci toalet.

Vabila na Sokolovo maskarado se že razpošiljajo. Ako kdo po pomoti ne bi bil prejel vabila, zglesi naj se pri podstarosti g. Franu Poliču v Dolencovi tiskarni. Na maskarado je priti ali v kostumu ali pa v salonski obleki.

Veliki ples „Delalskega podpornega društva“ bode prihodnjo soboto v gledališču „Politeama Rossotti“. Veselični odsek je že dovršil vse obsežne priprave za to veselico, ter ukrenil vse potrebno, da se doseže sijajen uspeh na vse strani. Na nekatere opomine, došle nam od strani občinstva, odgovarjamo, da se bode uvaževali, zlasti na red bode odbor strogo pazil, Opozarjamo, da je še nekoliko lož na razpolago, za koje se je oglašiti v društveni pisarni. Ob tej priliki nam je popraviti tiskovno pogrško, koja se je bila urinila v zadnjo številko „Novičarja“, namreč, da ustopnina znaša 50 kr. za osebo, ne pa 20.

V Nabrežini in pri sv. Ivanu vršili sti se v nedeljo lepi veselici, koji sti se dobro obnesli v vsakem pogledu. Radi pomanjkanja prostora spregovorimo obširneje o tem prihodnjič.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku vabi na veselico s plesom, katera bode jutri dne 2. svečana 1893. v dvorani gostilne „Lukša“ se sodelovanjem domačega tamburaškega zbora. Vspored: 1. „Pod prozorom“, moški zbor. 2. I. Trepal: „Iskrica domorodna“, udara tamburaški zbor. 3. A. Förster: „Pobratimija“, moški zbor s četverosplovom in samosplovom baritona. 4. Iv. pl. Zajc: „Tri čaše“, udara tamburaški zbor. 5. I. B. „Svatbeni obed“, šaljiv zbor. 7. M. Vilhar: „Servus Petelinček“ šaloigra v enem dejanju. — Po koncertu ples. — Začetek ob 5 uri popoldne. Pri koncertu in plesu igra oddelek orkestra slavnega c. in kr. pešpolka št. 87. Ustopnina: k koncertu za osebo 20 kr.; k plesu za gospode 1 gld. Cena sedežev 10 kr. Tržaške Slovence opozarjamo posebno na to veselico. Kdor se hoče dobro zabavati, hiti jutri na Prosek! Žal mu ne bode prav gotovo!

Vabilo na plesni venček, katerega priredi narodna čitalnica v Tolminu v nedeljo, dne 5. svečana 1893. v prostorih g. Ivana Gabrščeka točno ob 8ih zvečer. Svira septet g. Vidriča iz Gorice. Vstop je dovoljen le članom in vabljenim gostom.

Plesni venček priredi v Malyjevi dvorani na pustni torek veselčni odsek „Tržaškega podp. in bralnega društva.“

Vipavska čitalnica priredi jutri veselico s sodelovanjem ajdovskih pevcev.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali: Veleč. g. dekan Josip Kompare v Ospm kot odkupnino novoletnih voščil 3 gld. — Pri drugem občnem zboru „Bralnega društva za Kozino in okolico“ so nabrali po nasvetu gosp. Ivana Metlike 4 gld. 6 kr. — G. Josip Zorza nabral pri občnem zboru društva „Narodni dom“ v Škrbini 1 gld.

„Narodne pesmi“ tržaške. V nedeljo je bil ples društva „Previdenza“, pri katerem so se prvokrat pele „nove narodne pesmi“. Znamenito je, da celo „Triester Zeitung“ priznava, da so napravili z njimi velikansk „fijasko“, kajti nimajo nikake ni pesniške ni estetiške vrednosti. Pijane tolpe so sicer prepevale te pesmi po akvedotu, ali nadejamo se, da se z resnim postnim časom streznijo tudi tržaške množice.

Istrska posojilnica v Pulji je imela v upravnem letu 1892 skupnega prometa 164.014 gld. 70 kr. Dovolila je posojil v skupnem znesku 63.806 gl. 74 kr., a prejela 14.287 gld. 48 kr. na povrnjenih posojilih. Na hranilnih ulogah je prejela 37.732 gld. 74 kr., izplačala pa 14.851 gld. 17 kr. Koncem leta 1892 je imela 429 zadružnikov, ki so vplačali skupno

500 zadružnih deležev po 10 gld. Čistega dobička je bilo v upravnem letu 1892 650 gld. 89 kr. Istrska posojilnica daje posojila po 6½ % a to samo zadružnikom. Od hranilnih ulog plačuje 4½ % obresti.

Obrotniško društvo v Barkovljah je imelo v četrtek dne 26. t. m. svoj občni zbor, katerega so se udeležili udje v polnem številu.

Iz poročila blagajnikovega je razvidno, da je imelo to društvo v minolem letu 47.433 gld. 98 kr. skupnega prometa, čistega dobička v oddelkih za krémo in prodajalnico pa gld. 1410.60. Skupno premoženje koncem l. 1892 je naraslo na gld. 8019.92. — V novi odbor so bili izvoljeni: Martelanc Svetko, Martelanc Dragotin, Martelanc Ivan (dež. posl.), Starec Simon, Šušmelj Jurij, Martelanc Miha, Martelanc Fran, Žnidaršič Josip in Pertot Iv. Marija. Pregledovali računov so: Ššuka Fran, Pertot Matija in Martelanc Jernej. V petek dne 27. t. m. se je konstituiral odbor in so bili izvoljeni: Martelanc Svetko predsednikom, Šušmelj Jurij podpredsednikom, Martelanc Drag. tajnikom-knjigovodjo in Starec Simon blagajnikom.

Voditeljstvo življenskih zavarovalnih oddelkov pri generalnem zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani je prevzel mnogoletni nje uradnik, g. Vatroslav Holz. Slavno občinstvo opozarjamo na dotični inserat, stoječ na drugem mestu tega lista.

Mnogobrojni prijatelji g. Holza se pa gotovo razvesele tega imenovanja, osobite zato, ker je res — zasluženo.

Mej Dunajem in Trstom se uvide poseben vlak, tako, da se bodo potniki v Aleksandrijo lahko vsak petek vkrcali naravnost na Lloydove parnike, ne da bi jim bilo treba muditi se v Trstu. Vlak bode odhajal z Dunaja vsak četrtek ob 11. uri zvečer. Obravnavanja se že vrše mej južno železnico in Lloydom.

Tržaški pekje so jeli izdajati svoj strokovni list pod imenom „Il Fornareto“. Obžalovati moramo le, da je list pisan le v italijanskem jeziku, dasi so ogromna večina pekov — Slovinci. Ta nedostatnost vsakoršne narodne zavesti je zares obžalovanja vredna.

Zdravniško preiskavanje potnikov. Ker se je v Hamburgu in v Altoni zopet pojavila kolera, pozivljajo se gostilničarji in lastniki prenočišč, da prijavijo oblastim vsakega potnika, došlega iz imenovanih mest.

Prevažanje mrličev na pokopališče sv. Ane. Mestni magistrat je odredil, da je prevažati mrliče na pokopališče sv. Ane le ob nastopnih urah. V januarju in februarju: od 7½ ure zjutraj do 4½ popoldne. V marcu: od 6½ ure zjutraj do 5½. popol. V aprilu: od 6. ure zjutraj do 6. popol. V maju, juniju, juliju in avgustu: od 6. ure zjutraj do 7. popol. V septembru: od 6. ure zjutraj do 6. popol. V oktobru od 6½. ure zjutraj do 5½. popol. V novembru in decembru: od 7½. ure zjutraj do 4½. popoldne. V slučajih, da na bi bilo mogoče držati se tega reda, pridržuje si magistrat pravico dovoliti, da se prepelje mrlič tudi ob drugih urah.

Blaznost ali zločin? Ana Pečar iz Doline živela je u vednem razporu se svojim možem in tačco, zbok česar je sklenila iznebiti se ja na nasilen način s tem, da jim zažge hišo. V ta namen je položila v predal neke omare pest žrjavice te zatvorivši predal zapustila hišo. K sreči so domači ljudje o pravem času zapazili ogenj ter ga pogasili, tako, da ni bilo večje nesreče. Pečarka, videvši da se jej ni posrečila nje namera, jela je besneti, kar vzbuja sum, da je bolna na umu. In res so jo orožniki odveli v bolnico tržaško, kjer jo bodo opazovali.

Zadušil bi se bil kmalu prokurist Leo Luzzatto, ker mu je običal košček mesa v grlu. K sreči je prihitel še pravočasno zdravnik dr. Bechtlinger in mu je s svojim

orodjem povlekel meso iz grla. Da ni bilo tako hitre zdravniške pomoči, gotovo bi se bil zadušil.

Samomor. Šešolota (plovka kavinega zrnja) Josipina Kral je izpila nekoliko žveplenčeve kisline z namenom se usmrtiti. Namera se jej je posrečila, kajti izdihnila je v malo trenutkih svojo dušo. Vzrok samomora ni poznan.

Ponesrečil je težak Anton Giulioni na ta način, da je padel raz II. nadstropje svojega stanovanja v ulici dei Falehi št. 2. Poškodovan se je hudo in so ga prenesli v bolnico.

Maskarad družbe rudečega križa bodo nocoj v gledališču „Armonia“. Po pripravi soditi bodo ta ples mej najsijajnejšimi te predpustne dobe.

Nagloma umrl je mašinist barkovljanske tovarne za led, Valentin Komar.

Národní koledar

za navadno leto 1893

se dobiva pri uredniku našega lista.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gep- pa št. 18 poleg kavarne „Univerzo“ priporoča se Slovence in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja. — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem JAKOB KUMAR Cl.

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini številka 2, se priporoča tržaški slovenski gospodi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovejši pariški in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 20—52

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarar. Cl.

Mlekarna Frana Grzine iz St. Petra na Notranjem (Via Campanile v bližini Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso)). Po dvakrat na dan frišno opremo mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in tujimi pridelki. Cl.

Franca Potočnika gostilna „Andemo de Franz“ v ulici Irene se priporoča slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencev v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesnim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v ulici Beldere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 35—104

V soboto dne 4. februarja t. l.

odpre podpisani svojo

BRIVNICO

v ulici Stadion št. 1 (hiša g. F. Žitka).

Slavnemu občinstvu za mnogobrojno obiskovanje se priporoča

udani

Ernest Švrljuga.

Za vajenca se sprejme iz dobre družine 14-letni deček, kateri zraven slovenskega govori še italijanski ali nemški.

Mesto blagajnice

v neki trgovini dobi, devotka dobrega obnašanja. Več se izve pri našem upravnistvu. —4

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, pljučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlični lekarni. 8—104

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg Poštne pošiljke izvršujejo se neutezoma.

„SLAVIJA“

VZAJEMNO-ZAVAROVALNA BANKA

v Pragi

naznanja, da je od 1. februarja t. l. prevzel voditeljstvo življenjskih zavarovalnih oddelkov pri njenem generalnem zastopu v Ljubljani dosednji mnogoletni nje uradnik

gospod

Vatroslav Holz.

J. PSERHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglice, nekdanje imenovane univerzalne kroglice, znano domače odvajajoče sredstvo.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanju pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr. Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavitki 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

12—12

„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštne 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštne prosto 75 kr.

Balzam za goltanee, 1 steklenica 40 kr., poštne prosto 65 kr.

Zivljenska esenca stekleničica 22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prsni prašek, 1 škatljica 35 kr., poštne prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešujo rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela, posodica 50 kr., poštne prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmacevtske specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene; in se na zahtevanje točno in v ceno preskrbljajo tudi predmeti, kojih ni v zalogi.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju.

Pri doposiljanju denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 4—12

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104—6

TRST

12—12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

EPILEPSIJA

(božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisoči morejo dokazati ta čudezni vseh znanstva. —

Natančna poročila s povratno marko je pošiljati: 12—1

„Office Sanitas“ Paris

30. Faubourg Montmartre.

Petronio & Madalena

(naslednika A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporočata svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonialnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla.

Alojzij Suppanz

urar, Corso št. 39. 16—104

Prodaja in popravlja ure.

Grlica bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazob zadavica, rora, zapala uštljeh itd.

mogu se u kratko vrtime izličeiti rabljenjem

NADARENH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) to gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntisnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih jekarnah svijeta. 15—52

Riunione Adriatica di Sicurtà

24—3

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890

Gravnica društva gld. 4.000.000—

Premijna rezerva zavarovanja na življenje „ 10.754.308 91

Premijna rezerva zavarovanja proti ognju „ 1.612.910 22

Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju „ 33.594.10

Rezerva zavarovanja proti toči „ 200.000—

Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) „ 163.786 21

Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) „ 137.573 85

Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje „ 250.000—

Občna rezerva dobičkov „ 1.127.605 98

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši.)

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldne. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljni naklonjenosti slavnega občinstva. Ponižni

104—42

P. Favero.

Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz) ulica Morelli 17

so priporoča pred. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: monštranc, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in polzlatim.

Da si zamorajo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavili. Ilustrovani cenik franco.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštne franko! 3—24

TRŽASKA HRANILNICA

sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12. ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—12. ure dop. Obrestni na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9—12. ure popoldne. Zneske do 100 gld. prec-j, zneske preko 100 do 1000 gld mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Ekompjutje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 31/2%.

Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po 5%.

višje zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 4 1/2%.

Daje denar proti vknjiženju na posetiva v Trstu. Obrestni po dogovoru.

TRST, 23. Aprila 1892

8—24